

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

**«Актуальні напрямки та проблематика
у технологіях вирощування продукції
рослинництва»**

м. Полтава

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва» (25 квітня 2023 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2023. 105 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних і наукових закладів Міністерства освіти і науки України, науково-дослідних установ НААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО – професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9, від 24 квітня 2023 року

ЗМІСТ

Тригуб О. В., Куценко О. М., Ляшенко В. В., Литовко Р. О. Оцінка впливу погодно-кліматичних факторів на рівень урожайності сортового матеріалу гречки	5
Бараболя О.В. Формування урожайності та якості зерна пшениці озимої залежно від попередників	9
Філоненко С.В., Лисак В.М., Дембіцький І.В., Дейнека В.В. Новації та «класика» боротьби із бур'янами в посівах буряків цукрових – що краще?	12
Єгоров Д.К., Єгорова Н.Ю, Капустян М.В., Бордун М.Д. Особливості трансферу селекційно-рослинницьких інновацій на регіональному рівні	16
Гангур В.В., Філоненко С.В., Філоненко В.С., Олійник О.С. Особливості формування продуктивності буряків цукрових за різних способів основного обробітку ґрунту	20
Фурманець М. Г., Фурманець Ю. С., Фурманець І. Ю. Урожайність сої за різних систем обробітку ґрунту в сівозміні західного лісостепу	24
Марініч Л.Г., Радіонов В.А., Климась Е.І. Багаторічні трави у боротьбі з ерозією ґрунту	26
Філоненко С.В., Райда В.В., Філоненко Л.М. Полив'яний Д.В., Порох-Дембіцька А.І. Екологізація системи живлення буряків цукрових за сучасних агротехнологій	28
Філоненко С.В., Шевченко В.В., Охріменко В.О. Продуктивний потенціал соняшника за позакореневого внесення мікроелементів	32
Коновалов Д. В. Урожайність насіння пшениці озимої залежно від елементів технології вирощування	35
Панченко К. В., Бараболя О.В. Технологія переробки обліпихи	38
Панченко К. В., Бараболя О. В. Використання сучасних технологій у вирощуванні картоплі	40
Антонець М.О., Антонець О.А. Особливості викладання навчальної дисципліни «технологія вирощування і зберігання картоплі»	43
Ласло О. О., Вербицький Я. В. Особливості впливу основного обробітку ґрунту на продуктивність та фітосанітарний стан посівів соняшника	45
Ласло О. О., Шерешило Б. О. Ефективність ґрунтових гербіцидів у посівах соняшника	48
Глибокий О.М., Попов С.І. Фотосинтетична та зернова продуктивність гороху залежно від норми висіву та фону живлення в східному лісостепу	52
Літвішко А. Н., Бурак І. М., Шубала Г. Шляхи створення вихідного матеріалу конюшини лучної для підвищення продуктивності і якості корму	55
Міленко О. Г., Сідаш А. А., Міленко Є. Г. Вплив елементів технології вирощування сої на забур'яненість поля	59
Staniak M. Changes in yields and nutritive value of white clover (<i>trifolium repens</i> L.) And festulolium (<i>festulolium braunii</i> (k. Richt) a. Camus) under drought stress	62

Stępień-Warda A., Książak J. Development of the root system of corn (<i>zea mays</i> L.) In various cultivation systems	63
Bojarszczuk J. Wpływ sposobu przygotowania roli do siewu kukurydzy na aktywność respiracyjną gleby	65
Тараріко Ю.О., Сорока Ю.В., Сайдак Р.В., Митя Т.В., Вітвіцький С.В. Перспективні системи аграрного виробництва в полтавській області	69
Шакалій С. М., Мусієнко Н. О. Вплив погодно-кліматичних умов на врожайність гречки	73
Шакалій С. М., Білай М. К. Технологія виробництва крупи гороху коленого нешліфованого	75
Шакалій С. М., Дорошенко Є. С. Формування врожаю соняшнику залежно від бджолозапилення	79
Тоцький В. М., Глущенко Л. Д. Урожайність та якість зерна пшениці озимої залежно від погодних умов та сортового складу	81
Марініч Л.Г., Бодня Д.Д., Гусак О.С. Срояв ознак насінневої продуктивності у перспективних зразків стоколосу безостого	85
Єремко Л.С., Коротич В.В. Вплив мінеральних добрив та стимулятора росту рослин на основі гумінових кислот на урожайність сої (<i>glycine max</i> L. Merr.)	88
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А. Вплив гербіцидів на забур'яненість посівів соняшнику	91
Гангур В. В., Космінський О.О., Поляков І.А. Вплив гербіцидів на формування продуктивності посівів соняшнику.	93
Гангур В. В., Лень О. І. Ефективність позакореневого підживлення посівів пшениці озимої мікродобривом Басфоліар 36 Екстра.	96
Кнігніцька Л.П., Куничак Г.І. Особливості онтогенезу гісопу в умовах Прикарпаття	99
Мікуліна О.О., Бараболя О.В. Сучасні технічні процеси переробки зерна на борошно та крупи в Україні	103

УДК 633.854.78

ВПЛИВ ГЕРБІЦИДІВ НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ СОНЯШНИКУ

Гангур В. В., доктор с.-г. наук, ст. н. с., завідувач кафедри рослинництва
e-mail: volodymyr.hanhur@pdaa.edu.ua

Космінський О.О., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Поляков І.А., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. Дослідженнями проведеними в умовах зони Лівобережного Лісостепу України встановлено, що для належного захисту посівів соняшника від вегетуючих бур'янів цілком достатньою є доза гербіциду із діючою речовиною імазанір (250 г/л) – 0,12 л/га.

Актуальність теми. Соняшник (*Helianthus annuus* L.) – за регіонами та площами поширення, а також різноманітністю напрямків використання є в числі найважливіших олійних культур не лише України, але й світу [2, 3]. Вирощування соняшнику забезпечує найбільший вихід олії з одиниці площі, а його виробництво є рентабельним у всіх зонах вирощування України. Крім того насіння культури та продукти його переробки користуються постійним попитом на світовому ринку [4, 5, 9].

Світовий досвід ведення сільськогосподарського виробництва свідчить, що рослини бур'янів є одним із головних чинників зниження продуктивності посівів польових культур [1, 6].

Сегетальна рослинність є елементом створених людиною агроценозів. Вони займають свою екологічну нішу і є невід'ємною частиною природи. Тому в умовах сьогодення система захисту культурних рослин від бур'янів повинна забезпечити контролювання їх чисельності до економічного рівня шкідливості, а не призводити до повного знищення або зникнення, як виду [7, 8, 10].

Найбільш поширеним заходом із догляду за посівами соняшника є використання гербіцидів для контролювання чисельності бур'янів. Соняшник, як і інші просапні культури, найбільше потерпає від бур'янів на ранніх етапах онтогенезу. На забур'янених полях можливі втрати врожаю соняшника становлять 30–40 % і більше [11].

Тому, удосконалення системи захисту посівів соняшника від бур'янів шляхом впровадження більш сучасних препаратів є актуальним.

Мета роботи – з'ясувати вплив різних препаратів гербіцидної дії на формування ценозу бур'янів у посівах соняшнику.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводили впродовж 2021–2022 рр., на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції імені М.І. Вавилова. До схеми польового експерименту було включено шість варіантів застосування гербіцидів у посівах соняшнику.

Посівна площа експериментальної ділянки становила 112,0 м², а облікової – 56,0 м². Повторність досліду триразова. Спосіб сівби широкорядний із шириною міжрядь 0,7 м. Сівбу соняшника проводили за стабільного прогрівання ґрунту на глибині загортання насіння до 7–8 градусів, із густиною стояння рослин 50 тис. шт./га.

Результати досліджень.

На підставі одержаних результатів досліджень було виявлено, що гербіциди, які тестували в посівах соняшнику забезпечили різний рівень фітотоксичної дії на вегетуючі рослини бур'янів.

Так, перед внесенням гербіцидів на квадратному метрі посівів соняшнику нараховувалося від 11 до 14 шт. рослин бур'янів. Через 15 днів після обприскування посівів культури препаратами гербіцидної дії, відзначено, що кількість бур'янів на одиниці площі зменшилася на 54,5–91,7 %. Слід акцентувати увагу, що нижнє значення фітотоксичності виявлено за обприскування посівів препаратом із діючою речовиною імазапір (250 г/л), норма внесення якого становила 0,075 л/га, а верхнє – за використання у баковій суміші двох препаративних форм імазапір (250 г/л) – 0,075 л/га та трибенурон-метил (750 г/л) – 0,025 кг/га. Обприскування посівів різними дозами гербіциду, зокрема 1,0 і 1,2 л/га, із діючими речовинами імазамокс (33 г/л) + імазапір (15 г/л), за рівнем фітотоксичної дії по відношенню до бур'янів виявилось практично однаковим, відповідно 84,6 і 85,7 %.

Технологія вирощування соняшника, а також біологічні особливості культури сприяли тому, що структура агроценозу бур'янів на 58,3–81,8 % була представлена однорічними тонконоговими видами (мишій сизий) та на 27,2–41,7 % однорічними (щиряця, лобода біла) та багаторічними двосім'ядольними (березка польова).

Висновок. Дослідженнями встановлено, що за фітотоксичною дією на рослини бур'янів застосування гербіциду із діючою речовиною імазапір (250 г/л) у дозі 0,12 л/га, не поступалося використанню препарату на основі біологічно активних речовин імазамокс (33 г/л) + імазапір (15 г/л).

Бібліографічний список

1. Браженко І. П., Гангур В. В., Чекрізов І. О., Браженко Л. А. Соняшник – провідна товарна культура Лівобережного Лісостепу. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2006. № 4. С. 150–153.
2. Гангур В. В., Єремко Л. С., Кочерга А. А. Ефективність біостимуляторів за умови передпосівної обробки насіння соняшнику. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2020. № 2. С. 36–42.
3. Гангур В. В., Космінський О. О., Міщенко О. В. Вплив мінеральних добрив на вміст поживних речовин у ґрунті та урожайність гібридів соняшнику різних груп стиглості. *Вісник ПДАА*. 2021. № 1. С. 116–121. doi: 10.31210/visnyk2021.01.13
4. Гангур В. В., Поляков І.А., Яковина В. С. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від системи удобрення. *Актуальні напрямки та проблеми у технологіях вирощування продукції рослинництва*: матеріали XI науково-практичної інтернет-конференції (25

листопада 2021 року, м. Полтава). ПДАУ, 2021. С. 24–27.

5. Гангур В. В., Савлюк А. К. Формування продуктивності гібридів соняшнику різних груп стиглості залежно від густоти стояння рослин. *Актуальні питання та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва*: матеріали на ІХ науково-практичній інтернет-конференції (27 листопада 2020 року, м. Полтава,). Полтава, 2020. С. 50–52.

6. Гангур В. В., Браженко І. П. Особливості забур'яненості посівів і ґрунту в сівозмінах з короткою ротацією. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2005. № 2. С. 40–42.

7. Гангур В.В., Лень О.І., Сокирко П.Г. Забур'яненість та вологозабезпеченість посівів ячменю ярого залежно від способів обробітку ґрунту. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2011. № 4. С. 32–35.

8. Ігнатюк І.Д., Філоненко С.В. Ефективність хімічного методу боротьби з бур'янами у посівах цукрових буряків. Матеріали студентської наукової конференції Полтавської державної аграрної академії, м. Полтава, 16-17 квіт. 2020 р. Том II. Полтава: ПДАА, 2020. С. 103–105.

9. Кочерга А. А., Бутяга Я. В. Вплив строків сівби на урожайність соняшнику. *Інноваційні аспекти технологій вирощування, зберігання і переробки продукції рослинництва*: зб. тез III наук.-практ. інтернетконф. 21–22 квіт. 2015 р. ПДАА. Полтава. 2015. С. 52–56.

10. Танчик С. П Біологічні передумови застосування інтегрованої системи захисту посівів кукурудзи від бур'янів. *Вісник аграрної науки*. 1995. № 2. С. 15–19.

11. Шевченко М.В. Ефективність способів обробітку ґрунту і гербіцидів при вирощуванні соняшника. *Аграрний вісник Причорномор'я*. 2004. Випуск 2. частина 1 С. 96–101.

УДК 633.854.78

ВПЛИВ ГЕРБІЦИДІВ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПОСІВІВ СОНЯШНИКУ

Гангур В. В., доктор с.-г. наук, ст. н. с., завідувач кафедри рослинництва
e-mail: volodymyr.hanhur@pdaa.edu.ua

Космінський О.О., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Поляков І.А., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. Дослідженнями проведеними в умовах зони Лівобережного Лісостепу України встановлено, що використання гербіцидів в системі захисту посівів соняшнику від сегетальної рослинності є ефективним технологічним прийомом, за допомогою якого створюються більш комфортні умови для росту, розвитку, формування урожайності насіння культури.